

УДК 640.4(477.81)
DOI: 10.31866/2616-7468.3.1.2020.205574

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ
ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ
РЕКРЕАЦІЙНОГО
РАЙОНУ**

Микола Ляшук,
старший викладач,
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки,
Луцьк, Україна,
nicklyashuk@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4993-0191>
© Ляшук М. М., 2020

Ірина Єрко,
кандидат географічних наук,
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки,
Луцьк, Україна,
ierko@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>
© Єрко І. В., 2020

Актуальність. Дослідження готельно-ресторанного господарства (ГРГ), складової частини сфери рекреації, є актуальним, оскільки наявність існуючої мережі закладів ГРГ на певній території є важливим фактором, необхідним для визначення шляхів подальшого розвитку, удосконалення організації та функціонування. **Мета** статті – аналіз функціонування закладів готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району України. **Методи дослідження.** При проведенні дослідження використовувались загальнонаукові методи: аналізу, синтезу, порівняння та статистичний. **Результати дослідження.** Проаналізовано сучасний стан готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району. Виявлено місця найбільшої та найменшої дислокації підприємств готельно-ресторанного господарства у районі. Досліджено територіальну концентрацію та рівень розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району шляхом розрахунку індексу територіальної концентрації та індексу локалізації. Охарактеризовано перспективи розвитку закладів ГРГ досліджуваного району. **Висновки та обговорення.** Дослідження ГРГ Дубенського рекреаційного району мало на меті показати територіальні відмінності у розміщенні та рівні розвитку ГРГ району. Найкращими показниками розвитку ГРГ характеризуються Демидівський адміністративний район та м. Дубно, найгіршими – Млинівський адміністративний район.

Ключові слова: готельно-ресторанне господарство, рекреаційний район, готель, ресторан, індекс територіальної концентрації, індекс локалізації.

Актуальність проблеми

Постановка проблеми. Рекреаційні ресурси можна використати з метою відпочинку, туризму та оздоровлення. Адже споживачами їх є не тільки туристи, а й місцеве населення. у структурі рекреаційних ресурсів досліджуваної території чітко виділяються природні та соціально-економічні. Вони зосереджені у зонах транспортної доступності відносно міських поселень. Для кращого використання рекреаційних ресурсів необхідно мати розвинену інфраструктуру, одними зі складових якої є заклади розміщення та харчування. Дослідження готельно-ресторанного господарства

(ГРГ), складової частини сфери рекреації, є актуальним, оскільки наявність існуючої мережі закладів ГРГ на певній території є важливим фактором, необхідним для визначення шляхів подальшого розвитку, удосконалення організації та функціонування рекреаційної сфери. Сучасний стан ГРГ слід аналізувати з огляду його просторового розміщення, враховуючи типи підприємств та ряд інших факторів. Це дає підстави розглядати ГРГ з огляду економіки та рекреації. Аналіз ГРГ Дубенського рекреаційного району дозволить детально розкрити напрями подальшого розвитку та функціонування ГРГ як компонента туристсько-рекреаційної інфраструктури Поліського рекреаційного регіону.

Стан вивчення проблеми. Сучасним тенденціям розвитку готельно-ресторанного господарства України присвятили праці вітчизняні науковці П Курмаєв (2015), С. Мазур, А. Прилуцький (2019), І. Мельник (2016). Аналізу стану розвитку ГРГ Поліського рекреаційного регіону з боку територіальної диференціації в межах адміністративних областей присвятили праці Н. Алешугіна, О. Зеленська (2012), І. Єрко (2016), Н. Кравченко (2007), М. Ляшук (2014), О. Романів, Т. Трусова, Р. Бричка (2015).

Невирішені питання. Систематизований аналіз сучасного стану ГРГ у межах Дубенського рекреаційного району Поліського рекреаційного регіону авторами здійснюється уперше, саме це і визначає актуальність дослідження.

Мета і методи дослідження

Метою статті є аналіз та функціонування закладів готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району України. Для досягнення цієї мети розв'язувались такі завдання: аналіз діяльності закладів ГРГ рекреаційного району; дослідження територіального розміщення закладів ГРГ; дослідження територіальної концентрації та рівня розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району шляхом розрахунку індексу територіальної концентрації та індексу локалізації.

Об'єктом дослідження є діяльність закладів готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району.

Предметом дослідження є компонентний та територіальний аспекти дослідження закладів готельно-ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району.

Наукова новизна дослідження полягає у наступному: вперше на основі структурного аналізу досліджені компонентний та територіальний аспекти ГРГ Дубенського рекреаційного району; удосконалено визначення ролі закладів ГРГ рекреаційного району; набули подальшого розвитку рекомендації щодо вдосконалення розвитку закладів ГРГ Дубенського рекреаційного району.

Методи дослідження. При проведенні дослідження використовувались загальнонаукові методи: аналізу – передбачає аналіз чинників формування та територіальну організацію закладів ГРГ; синтезу – об'єднання окремих характеристик в одне ціле; порівняння – зіставлення отриманих результатів дослідження діяльності закладів ГРГ; статистичний – вивчення та узагальнення тенденцій функціонування закладів ГРГ Дубенського рекреаційного району. Ці методи ми застосовували на всіх стадіях дослідження.

Інформаційною базою дослідження є монографії та наукові статті вітчизняних науковців. Для виконання поставлених завдань здійснено комплексний аналіз даних статистичної звітності Головного управління статистики у Рівненській області та Рівненської облдержадміністрації.

Результати дослідження

Готельно-ресторанне господарство є складовою частиною рекреаційно-туристичної галузі України. Готельні підприємства забезпечують подорожуючих житлом, а ресторани заклади – поєднують різні форми організації виробництва, продажу та споживання кулінарної продукції, послуг. Тобто ГРГ притаманні усі характеристики рекреаційних послуг.

У 2007 році Н. О. Кравченко (2007) запропонувала районування території Полісся за рівнем розвитку рекреаційного господарства. До складу Поліського регіону входять Волинська, Житомирська, Рівненська, Київська, Чернігівська області та м. Київ.

Поліський рекреаційний регіон поділяється на чотири мезорегіони: Південно-Поліський, Північно-Поліський, Східно-Поліський та Центрально-Поліський (Кравченко, 2007). Загальна площа регіону становить 130,858 тис. км², населення – 9,08 млн чол. (21,7 % території та 19 % населення України).

Дубенський рекреаційний район входить до складу Південно-Поліського рекреаційного мезорегіону. Загальна площа району становить 3,3 тис. км², а населення – 171 тис. чол.

Факторами для розвитку ГРГ у районі є: природний потенціал; історико-культурний потенціал; економічний потенціал.

У 2019 р. на території Дубенського рекреаційного району функціонувало 243 заклади ГРГ (тоді як у 2018 р. – 245 од.), із них 208 – заклади ресторанного господарства (ЗРГ) (у 2018 р. – 210 од.), 35 – заклади готельного господарства (ЗГГ) (табл. 1) ("Дубенська районна державна адміністрація", 2019).

З наведених даних видно, що найбільша кількість ЗРГ зосереджена у м. Дубно (32 %) та Дубенському районі (24 %), найменша – у Млинівському (13 %). Готельне господарство краще розвинуте у Демидівському (51 %) та Дубенському (29 %) адміністративних районах, гірше – у Млинівському (3 %).

У 2018–2019 рр. змін зазнали ЗРГ, оскільки їх значно більше, ніж ЗГГ.

Табл. 1. Готельно-ресторанне господарство Дубенського рекреаційного району, 2019 р.

Tabl. 1. The hotel and restaurant industry of the Dubensky recreation district, 2019

№ з/п	Адміністративно-територіальна одиниця	ГРГ					
		к-ть, од.	%	у тому числі			
				ЗРГ		ЗГГ	
				к-ть, од.	%	к-ть, од.	%
1	м. Дубно	70	29	66	32	4	11
2	Дубенський р-н	59	24	49	24	10	29
3	Демидівський р-н	47	19	29	14	18	51
4	Млинівський р-н	29	12	28	13	1	3
5	Радивилівський р-н	38	16	36	17	2	6
	Разом по району	243	100	208	100	35	100

Джерело: Рівненська облдержадміністрація

Source: Rivne Regional State Administration

Так, зростання кількості ЗРГ зафіксовано у м. Дубно та Дубенському адміністративному районі (збільшилися на 10 % та 26 % відповідно). у решті адміністративних районів зафіксована негативна динаміка (Млинівський та Радивилівський адміністративні райони зменшилися на 32 % та 10 % відповідно). Причиною таких змін є відтік сільського населення на роботу за кордон або у міську місцевість.

У загальній структурі рекреаційного району ГРГ найбільше зосереджено у м. Дубно (29 %), найменше – у Млинівському районі (12 %) (рис. 1). На решті території ГРГ зосереджено майже порівну.

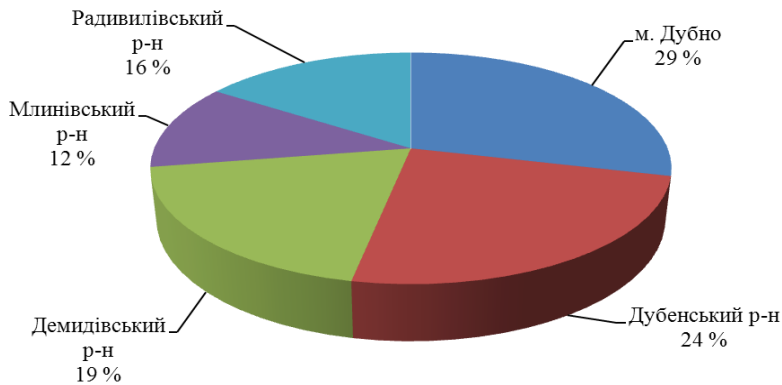

Рис. 1. Структура готельно-ресторанного господарства
Дубенського рекреаційного району, 2019 р.

Джерело: власна розробка

Fig. 1. The hotel and restaurant industry structure of the Dubensky recreation district, 2019
Source: own development

Результати аналізу показали диспропорцію у дислокації підприємств ГРГ у сільських і міських поселеннях. Готелі, мотелі, ресторани, бари, кафе зосереджені у міських поселеннях. у сільській місцевості переважають мотелі, санаторії, туристичні бази та бази відпочинку, дитячі табори, їдальні, бари, кафе, закусоchnі. Саме тому у Дубенському рекреаційному районі виділяються чітко сформовані Дубенський, Радивилівський, Млинівський, Смизький, Хрінниківський рекреаційні вузли.

Диференціація соціально-економічних рівнів життя міського та сільського населення рекреаційного району загрожує впливом молодого працездатного сільського населення до міст, що веде до занепаду сільських населених пунктів. Цей чинник впливає на ЗРГ, розвиток яких істотно відрізняється у сільській та міській місцевостях. у міській місцевості рівень забезпеченості ЗРГ вищий, ніж у сільській. Аналіз статистичних даних свідчить про деформовану структуру розміщення закладів ГРГ, наприклад: ресторани та готелі найбільш зосереджені у містах, у селах – кафе, бари, їдальні, туристичні бази.

Серед загальної структури закладів ресторанного господарства у Дубенському рекреаційному районі переважають кафе (38 %) та бари (28 %) (рис. 2).

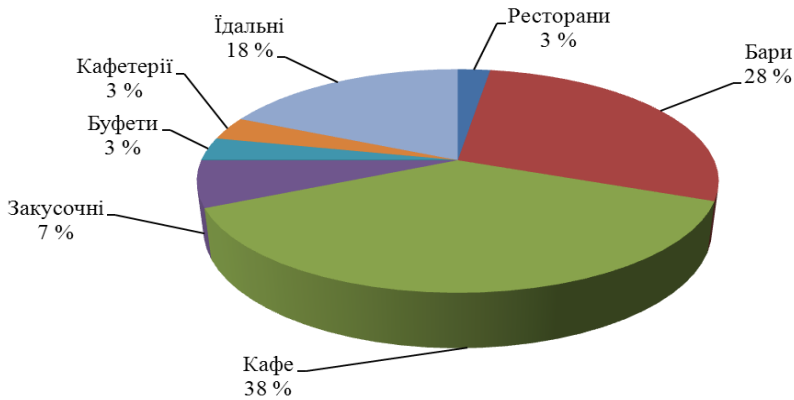

Рис. 2. Структура закладів ресторанного господарства Дубенського рекреаційного району за типами, 2019 р.
Джерело: власна розробка

Fig. 2. The restaurant industry structure of the Dubensky recreation district by type, 2019
Source: own development

Найменша кількість припадає на ресторани, їдальні та буфети (по 3 % відповідно). Найбільша кількість кафе зосереджена у сільській місцевості, тоді як бари – у міській. Серед закладів готельного господарства найбільшу частку у рекреаційному районі посідають туристичні бази та бази відпочинку (49 %), які зосереджено у Хрінниківському рекреаційному вузлі, та мотелі (34 %). Дитячі табори (3 %) та санаторії, профілакторії, пансіонати (3 %) мають слабкорозвинуту мережу (рис. 3).

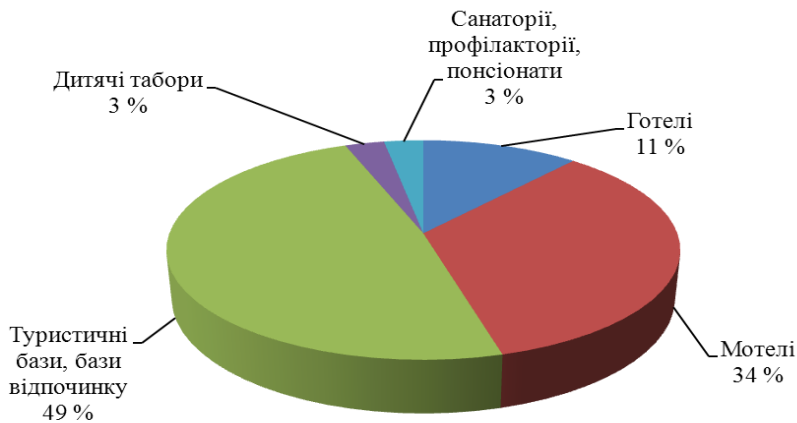

Рис. 3. Структура закладів готельного господарства Дубенського рекреаційного району за типами у 2019 р.
Джерело: власна розробка

Fig. 3. The hotel industry structure of the Dubensky recreation district by type, 2019
Source: own development

В результаті аналізу встановлено, що на території досліджуваного рекреаційного району з'явилися і комбіновані заклади ресторанного господарства, що зумовлено відповідними пріоритетами споживчого попиту: удень – кафе, увечері – дискотека, що дає можливість подовжити робочий час підприємства. Серед закладів готельного господарства переважають сезонні підприємства.

Для подальшого розвитку, зважаючи на сучасні економічні реалії, закладам ГРГ району необхідно: враховувати потреби споживачів; систематично аналізувати діяльність конкурентів; враховувати зміни в законодавстві та інфляційні процеси; проводити активну рекламно-інформаційну діяльність; розробити єдиний перелік закладів ГРГ та ін.

Крім того, досліджено, як спеціалізуються певні адміністративні райони на наданні послуг розміщення та харчування, визначено кількісну територіальну диференціацію, що є основою для подальшого аналізу територіальної організації ГРГ. Для цього було розраховано індекси територіальної концентрації (I_{mk}) та локалізації (I_{lr}) закладів ГРГ Дубенського рекреаційного району (табл. 2). Дані індекси дозволяють з'ясувати як загальні (розташування, можливість збільшення та зменшення кількості), так і специфічні (локальні) характеристики закладів ГРГ. Для дослідження територіальної концентрації закладів обслуговування було обчислено індекс територіальної концентрації (I_{mk}) та індекс локалізації (I_{lr}) ГРГ у розрізі адміністративних районів Дубенського рекреаційного району. Це дасть можливість дослідити повноту і збалансованість розміщення закладів ГРГ на території досліджуваного району (Немець та ін., 2008).

Табл. 2. Індекси територіальної концентрації (I_{mk}) та локалізації (I_{lr}) підприємств ГРГ Дубенського рекреаційного району, 2019 р.

Tabl. 2. Indices of territorial concentration (I_{tc}) and localization (I_l) of enterprises of the HRI Dubensky recreational district, 2019

№ з/п	Адміністративно-територіальна одиниця	Індекси	
		територіальної концентрації (I_{mk})	локалізації (I_{lr})
1	м. Дубно	35,2	1,3
2	Дубенський р-н	0,67	0,93
3	Демидівський р-н	1,68	2,31
4	Млинівський р-н	0,42	0,55
5	Радивилівський р-н	0,69	0,73

Джерело: власна розробка
Source: own development

I_{mk} показує концентрацію закладів ГРГ на певній території. Якщо $I_{mk} > 1$, це свідчить про оптимальну концентрацію закладів ГРГ на досліджуваній території. Якщо навпаки, $I_{mk} < 1$, це недостатнє розташування закладів ГРГ у адміністративному районі. Аналіз I_{mk} показав високу концентрацію ГРГ у м. Дубно (35,2) і Демидівському адміністративному районі (1,68) та низьку у Млинівському адміністративному районі (0,42). Загалом по Дубенському рекреаційному району I_{mk} ГРГ є високим.

Про достатнє використання потенціалу ГРГ району може свідчити $I_d > 1$, коли на адміністративний район припадає частка, більше пропорційної частки даного рекреаційного району. Про недостатнє використання потенціалу ГРГ буде свідчити $I_d < 1$.

I_d дозволив виявити відмінності рівня розвитку ГРГ в адміністративних районах рекреаційного району. Дослідження I_d показало найбільший рівень розвитку ГРГ у м. Дубно (1,3) та Демидівському адміністративному районі (2,31), найменший – у Млинівському адміністративному районі (0,55). Рівень розвитку ГРГ по досліджуваному рекреаційному району є достатнім.

Результати дослідження ГРГ Дубенського рекреаційного району дають підстави запропонувати шляхи подальшого розвитку з метою мінімізації впливу негативних факторів на розвиток рекреаційної сфери («Стратегія сталого розвитку», 2017):

- активізація використання інструментів адміністративного менеджменту та маркетингу;
- залучення інвестицій для розвитку місцевої промисловості, окультурення та створення зон відпочинку;
- збільшення робочих місць у сфері малого та середнього бізнесу;
- створення закладів дозвілля та відпочинку у досліджуваному рекреаційному районі для популяризації здорового способу життя;
- сприяння залученню іноземних інвестицій для розвитку Дубенського рекреаційного району, в тому числі через активізацію інформаційної присутності інвестиційних можливостей м. Дубно та м. Рівне на ресурсах мережі інтернет;
- розвиток туризму на основі історико-культурної спадщини та маркетингові кампанії щодо залучення інвестицій у туристичну та супутню інфраструктуру рекреаційного району;
- використання енергозберігаючих технологій, а також перехід на альтернативні та відновлювальні джерела енергії;
- оптимізація системи підготовки кадрів та системи працевлаштування, зокрема, через соціальні угоди для зменшення рівня зовнішньої міграції населення, в тому числі відтоку молодого працездатного населення за кордон;
- активізація пошуку інвестиційних партнерів для створення нових робочих місць у рекреаційній сфері, зокрема, туризму та готельно-ресторанної індустрії.

Саме тому реалізація перерахованих вище заходів допоможе уникнути загальних проблем, використати можливості та якомога цілісніше розвивати Дубенський рекреаційний район.

Висновки та обговорення результатів

Дослідження ГРГ Дубенського рекреаційного району мало на меті показати територіальні відмінності у розміщенні та рівні розвитку ГРГ району. Використання різних методик дослідження ГРГ дало можливість виявити території з різною концентрацією та рівнем розвитку ГРГ. Найкращими показниками розвитку ГРГ характеризуються Демидівський адміністративний район та м. Дубно, найгіршими – Млинівський адміністративний район. Досліджено, що у 2019 р. на території Дубенського рекреаційного району функціонувало 243 заклади ГРГ, із них 208 – заклади ресторанного господарства (ЗРГ), 35 – заклади готельного господарства

(ЗГГ). Серед загальної структури закладів ресторанного господарства у Дубенському рекреаційному районі переважають кафе (37,5 %) та бари (28,4 %).

Для подальшого розвитку, зважаючи на сучасні економічні реалії, ГРГ району необхідно: враховувати потреби споживачів, а саме визначити цільову аудиторію за методикою 5W; систематично аналізувати діяльність конкурентів на основі аналізу основних чинників, таких як якість продукції та послуг, кваліфікований персонал, ціна та інше; проводити активну рекламно-інформаційну діяльність, висвітлюючи імідж даних закладів; розробити єдиний підхід у зборі інформації щодо територіальної дислокації закладів готельного та ресторанного господарства та ін.

Діяльність закладів ГРГ безпосередньо залежить від розвитку туристичної галузі. Проте на сучасному етапі вона гальмується загостренням політичної й економічної ситуації в державі, що відображається у зниженні статистичних показників кількості туристів та закладів гостинності. Покращення економічної та політичної ситуації, активна державна підтримка туристичної галузі, реконструкція пам'яток історії, культури, мистецтва, архітектури, а також поліпшення стану інфраструктури дадуть змогу активізувати розвиток туризму в регіоні.

Таким чином, у Дубенському рекреаційному районі наявні об'єктивні передумови для подальшого розвитку ГРГ.

Наступним етапом у дослідженні ГРГ є аналіз рекреаційних мезорегіонів Поліського рекреаційного регіону, з'ясування їх просторових диференціацій та розвиток шляхів оптимізації.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Алешугіна, Н. О., & Зеленська, О. О. (2012). Тенденції та перспективи розвитку ринку ресторанних послуг м. Чернігів. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1. Економіка*, 1, 92–98.
- Демидівська районна державна адміністрація. (2019, 22 лютого). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/demydivsk/ua/27769.htm>.
- Дубенська районна державна адміністрація. (2019, 3 червня). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/dubensk/ua/16509.htm>.
- Єрко, І. В. (2016). Аналіз діяльності закладів ресторанного господарства Північно-Західного економічного району України. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія "Географічні науки"*, 15(340), 95–100.
- Кравченко, Н. О. (2007). *Рекреаційне господарство Полісся: сучасний стан та перспективи розвитку*. МІЛАНІК.
- Курмаєв, П. Ю. (2015). Сучасні тенденції функціонування готельно-ресторанного господарства України. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 7, 160–163. <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/35.pdf>.
- Ляшук, М. М. (2014). Ресторанне господарство Поліського рекреаційного регіону: сучасний стан. *Географія та туризм*, 31, 75–84.
- Мазур, С. А., & Прилуцький, А. М. (2019). Стан та перспективи розвитку готельно-ресторанної справи в Україні. *Ефективна економіка*, 2. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.2.31>.

- Мельник, І. М. (2016). Сучасні тенденції розвитку готельного господарства в Україні. *Молодий вчений*, 7, 84–88.
- Млинівська районна державна адміністрація. (2019, 1 січня). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/mlynivsk/ua/27858.htm>.
- Немець, Л. М., Корнус, А. О., & Корнус, О. Г. (2008). Територіальна концентрація закладів обслуговування населення Сумської області. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "Геологія. Географія. Екологія"*, 824. <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/3014/2/Nemets%2cKornus%2cKornus%201.pdf>
- Радивилівська районна державна адміністрація. (2015, 5 листопада). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/radyvylivsk/ua/4589.htm>.
- Романів, О. Я., Трусова, Т. С., & Бричка, Р. П. (2015). Розвиток готельного господарства у ринкових умовах. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку"*, 819, 427–433.
- Стратегія сталого розвитку міста Дубно до 2022 року. (2017). https://dubno-adm.gov.ua/fileadmin/user_upload/Ekonomika/Strategija_Dubno_2020.pdf.

REFERENCES

- Alieshuhina, N. O., & Zelenska, O. O. (2012). Tendentsii ta perspektyvy rozvytku rynku restorannykh posluh m. Chernihiv [Trends and Prospects for the Development of the Restaurant Services Market in Chernihiv] *Scientific Journal of Chernihiv State Institute of Economics and Management. Series 1. Economics*, 1, 92–98 [in Ukrainian].
- Demydivska raionna derzhavna administratsiia [Demydiv district state administration]. (2019, February 22). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/demydivsk/ua/27769.htm> [in Ukrainian].
- Dubenska raionna derzhavna administratsiia [Dubna District State Administration]. (2019, Juni 3). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/dubensk/ua/16509.htm> [in Ukrainian].
- Jerko, I. V. (2016). Analiz diialnosti zakladiv restorannoho hospodarstva Pivnichno-Zakhidnoho ekonomichnoho raionu Ukrainy [Analysis of the Institutions of Restaurant Business in North-Western Economic Region of Ukraine]. *Scientific Bulletin of the Lesia Ukrainka East European National University. Geographical Sciences Series*, 15(340), 95–100 [in Ukrainian].
- Kravchenko, N. O. (2007). *Rekreatsiine hospodarstvo Polissia: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Recreational Economy of Polesie: Current State and Prospects of Development]*. MILANIK [in Ukrainian].
- Kurmaiev, P. Yu. (2015). Suchasni tendentsii funktsionuvannia hotelno-restorannoho hospodarstva Ukrainy [Modern tendencies of functioning of hotel and restaurant economy of Ukraine]. *Global and National Problems of Economy*, 7, 160–163. <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/35.pdf> [in Ukrainian].
- Liashuk, M. M. (2014). Restoranne hospodarstvo Poliskoho rekreatsiinoho rehionu: suchasnyi stan [Restaurant of Polissya recreational region: current state]. *Geography and Tourism*, 31, 75–84 [in Ukrainian].
- Mazur, S. A., & Prylutskyi, A. M. (2019). Stan ta perspektyvy rozvytku hotelno-restoranoi spravy v Ukraini [The issues of the development of hotel and restaurant business in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, 2. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.2.31> [in Ukrainian].
- Melnyk I. M. (2016). Suchasni tendentsii rozvytku hotelnoho hospodarstva v Ukraini [Current trends in the development of the hotel industry in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*, 7, 84–88 [in Ukrainian].
- Mlynivska raionna derzhavna administratsiia [Mlyniv District State Administration]. (2019, January 1). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/mlynivsk/ua/27858.htm> [in Ukrainian].

- Nemets, L. M., Kornus, A. O., & Kornus, O. H. (2008). Terytorialna kontsentratsiia zakladiv obsluhovuvannia naselennia Sumskoi oblasti [The establishments of population service's territorial agglomerations of the Sumy region]. *Visnyk of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series "Geology. Geography. Ecology"*, 824. <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/3014/2/Nemets%2cKornus%2cKornus%201.pdf> [in Ukrainian].
- Radyvylivska raionna derzhavna administratsiia [*Radyvyliv District State Administration*]. (2015, November 5). <http://www.old.rv.gov.ua/sitenew/radyvylivsk/ua/4589.htm> [in Ukrainian].
- Romaniv, O. Ya., Trusova, T. S., & Brychka, R. P. (2015). Rozvytok hotelnoho hospodarstva u rynkovykh umovakh [Development of hospitality industry in market environment]. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series "Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Problems of Development"*, 819, 427–433 [in Ukrainian].
- Stratehiia staloho rozvytku mista Dubno do 2022 roku [Dubno City Sustainable Development Strategy until 2022]*. (2017). https://dubno-adm.gov.ua/fileadmin/user_upload/Ekonomika/Strategija_Dubno_2020.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.04.2020

УДК 640.4(477.81)

Николай Ляшук,
старший преподаватель,
Восточноевропейский национальный
университет имени Леси Украинки,
Луцк, Украина,
nicklyashuk@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4993-0191>

Ирина Ерко,
кандидат географических наук,
Восточноевропейский национальный
университет имени Леси Украинки,
Луцк, Украина,
ierko@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ГОСТИНИЧНО-РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА РЕКРЕАЦИОННОГО РАЙОНА

Актуальность. Исследование гостинично-ресторанного хозяйства (ГРХ), составной части сферы рекреации, является актуальным, поскольку наличие существующей сети заведений ГРХ на определенной территории является важным фактором, необходимым для определения путей последующего развития, усовершенствования организации и функционирования. **Цель** статьи – анализ функционирования заведений гостинично-ресторанного хозяйства Дубенского рекреационного района Украины. **Методы исследования.** При проведении исследования использовались общенаучные методы: анализа, синтеза, сравнения и статистический. **Результаты исследования.** Проанализировано современное состояние гостинично-ресторанного хозяйства Дубенского рекреационного района. Обнаружены места наибольшей и наименьшей дислокации предприятий гостинично-ресторанного хозяйства в районе. Исследованы территориальная концентрация и уровень развития предприятий гостинично-ресторанного хозяйства Дубенского рекреационного района путем расчета индекса территориальной концентрации и индекса локализации.

Охарактеризованы перспективы развития заведений ГРХ исследуемого района. **Выводы и обсуждения.** Исследование ГРХ Дубенского рекреационного района имело целью показать территориальные отличия в размещении и уровне развития ГРХ района. Наилучшими показателями развития ГРХ характеризуются Демидовский административный район и г. Дубно, наихудшим – Млиновский административный район.

Ключевые слова: гостинично-ресторанное хозяйство, рекреационный район, гостиница, ресторан, индекс территориальной концентрации, индекс локализации.

UDC 640.4(477.81)

Mykola Lyashuk, Senior Lecturer,
Lesya Ukrainka Eastern European
National University,
Lutsk, Ukraine
nicklyashuk@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4993-0191>

Iryna Ierko,
PhD in Geographic Sciences,
Lesya Ukrainka Eastern European
National University,
Lutsk, Ukraine,
ierko@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>

MODERN TRENDS of DEVELOPMENT of HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS of THE RECREATION DISTRICT

Topicality. a study of the hotel and restaurant industry (HRI), an integral part of the sphere of recreation, is relevant, since the existence of an existing network of HRI institutions in a certain territory is an important factor necessary to determine ways for further development, and to improve organization and functioning. **The purpose** of the article is the analysis and functioning of hotel and restaurant industry of the Dubensky Recreation District of Ukraine. **Research methods.** During the study, general scientific methods were used: analysis, synthesis, comparison, and statistical. **The research results.** The present state of the hotel and restaurant industry of the Dubensky Recreation District has been analyzed. The locations of the largest and smallest dislocation of hotel and restaurant enterprises in the district have been identified. The territorial concentration and the development level of the hotel and restaurant industry enterprises of the Dubensky Recreation District were studied by calculating the territorial concentration index and the localization index. The prospects for the development of HRI institutions in the study district have been described. **Conclusions and discussion.** The study of the HRI of the Dubensky Recreation District was aimed at showing territorial differences in the location and development level of the HRI of the district. The best indicators of HRI development are characterized by the Demydivsky administrative district and Dubno, the worst is Mlynivsky administrative district.

Keywords: hotel and restaurant industry, recreation district, hotel, restaurant, territorial concentration index, localization index.